

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Overleggroep slachtoffers-kerk

tegen

VRT NWS Journaal

Met een mail van 24 december 2025 dient Jan Hertogen namens de Overleggroep slachtoffers-kerk een klacht in tegen VRT NWS. De aanleiding is de verslaggeving van VRT NWS over het bezoek van 15 slachtoffers van misbruik in de kerk aan de paus in Het Journaal van 19u op 8 november 2025.

VRT NWS-hoofdredacteur Steven Samyn antwoordt met een mail op 15 januari 2026.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 1 april 2026. Jan Hertogen woonde die bij samen met Leo Neels, die de Overleggroep slachtoffers-kerk bijstaat in deze zaak. Voor VRT NWS waren hoofdredacteur Steven Samyn en journalist Machteld Libert aanwezig.

DE FEITEN

Op 8 november 2025 heeft de paus een groep van 15 Belgische slachtoffers van misbruik in de kerk ontvangen voor een gesprek. Journalist Machteld Libert brengt daarover verslag uit in het VRT NWS Journaal van 19u. Op dat moment is het bezoek aan de paus net afgelopen. VRT NWS Journaal start met een live gesprek met Libert vanuit Vaticaanstad over het bezoek. In dat live gesprek interviewt ze twee slachtoffers Koen Van Sumere en Jan Puype, die bij het bezoek waren.

Libert zegt dat het gesprek 2,5 uur geduurd heeft en vraagt aan de twee slachtoffers hoe het gesprek verlopen is. Van Sumere antwoordt dat het een goed gesprek was en dat de paus heel empathisch gereageerd heeft. Puype vertelt dat het gesprek moeilijker verliep, toen het ging over financiële tegemoetkomingen van de kerk voor de slachtoffers van misbruik door geestelijken. De paus zei dat dat niet het belangrijkste was en dat hij de Belgische bisschoppen niet aanstuurt. Hij kan hen bijgevolg niet zeggen dat ze de financiële regeling voor slachtoffers moeten herzien. Uiteindelijk belofde de paus wel dat hij de bisschoppen toch zou aanschrijven over het onderwerp.

Wanneer Libert vraagt of er nog iets nieuws uit de bus gekomen is uit het gesprek, vertelt Van Sumere over een brief die het merendeel van de 15 slachtoffers ondertekend heeft en waarin ze het ontslag vragen van aartsbisschop Luc Terlinden. Hij is het aanspreekpunt binnen de kerk voor de slachtoffers, maar zij vinden hem niet bekwaam om die taak te vervullen.

Libert rondt het live interview af door te zeggen dat er maatregelen komen en dat enkele slachtoffers intussen vertrokken zijn voor een bezoek aan de basiliek waar paus Franciscus begraven ligt.

Na het live gedeelte vanuit Vaticaanstad volgt een reportage over de slaappleaats van de groep slachtoffers. Zij hebben logies aangeboden gekregen bij de Broeders van Liefde in een gebouw vol referenties naar de kerk. Enkele slachtoffers getuigen in de reportage dat die confronterend is en pijnlijke herinneringen terugbrengt van het misbruik.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER

Klager is de Overleggroep slachtoffers-kerk, een groep opgericht in 2010 door Jan Hertogen om slachtoffers van misbruik door geestelijken te verenigen in het overleg met de kerk over onder meer erkenning als slachtoffer en tegemoetkomingen voor de slachtoffers om psychische hulp te krijgen. Het is niet de Overleggroep die naar het pausbezoek in Vaticaanstad gegaan is. Voor dat bezoek werd een groep van 15 mensen samengesteld uit verschillende slachtofferverenigingen die representatief moesten zijn voor alle slachtoffers. Op voorhand waren binnen die groep afspraken gemaakt over de boodschap die de 15 aan de paus zouden overbrengen en met welke toon.

Volgens klager heeft VRT NWS Journaal op 8 november een eenzijdig verslag van het bezoek aan de paus gebracht, door twee slachtoffers met afwijkende standpunten aan het woord te laten over het gesprek met de paus. Door Koen Van Sumere en Jan Puype als enige slachtoffers na dat gesprek op te voeren, krijgt de kijker een eenzijdig beeld van wat er besproken is met de paus. Van Sumere en Puype brengen volgens klager tegen de afspraken in alleen hun persoonlijke standpunt, namelijk over de vraag voor een hogere financiële tegemoetkoming van de kerk en de vraag om het ontslag van aartsbisschop Terlinden. Klager meent dat Lieve Brouwers aangeduid was als delegatieleidster en woordvoerster en dat zij in die rol minstens ook het woord had moeten krijgen in de uitzending van 19u om de boodschappen van Van Sumere en Puype te nuanceren en andere aspecten uit het gesprek te belichten.

Er zijn ook slachtoffers die wel tevreden zijn over wat de kerk doet voor hen, maar volgens klager komt dat standpunt nauwelijks tot nooit aan bod, wat eenzijdige verslaggeving oplevert. Die andere kant had Lieve Brouwers kunnen toelichten. Volgens klager heeft journalist Machteld Libert Brouwers bewust vermeden tijdens het bezoek aan de paus en haar bewust niet aan het woord gelaten.

Klager vermoedt bovendien dat de opnames en interviews van VRT NWS ook moesten dienen voor een opvolger van *Godvergeten*, een documentairereeks waar klager ook bezwaren rond heeft. Volgens klager moest het interview waarin het ontslag van Terlinden gevraagd werd, stof doen opwaaien om die heisa te kunnen uitspelen in de opvolger van *Godvergeten*, i.c. *Brief aan de paus*, en werkte de nieuwsploeg bijgevolg in opdracht van het interne productiehuis VRT Studio's.

Na het live gesprek in VRT NWS Journaal volgde een reportage over het verblijf van de slachtoffers in het Belgisch College van de Broeders van Liefde, een omgeving die bij de slachtoffers opnieuw gevoelens van angst en pijn oproept. Ook dat is een eenzijdig beeld van enkele mensen die klagen over het logies, terwijl niet alle slachtoffers die plek als een probleem zagen.

Het pausbezoek is in VRT NWS Journaal gereduceerd tot enkele incidenten, zoals de vraag om het ontslag van Terlinden en de klachten over de slaappleats. Bij de vraag om het ontslag van Terlinden is volgens klager niet vermeld dat dat niet afgesproken was en dat niet de hele delegatie die vraag steunde. Er mag aandacht zijn voor zaken die maar een deel van de delegatie aanklaagt, maar doordat andere meningen niet belicht zijn, is de berichtgeving onvolledig, meent klager. De kern van de zaak, de ontmoeting met de paus en het gesprek met hem, is naar de achtergrond verschoven. Daar is te weinig aandacht voor. Dat kwetst de slachtoffers die wel de inspanningen van de kerk zien om hun tegemoet te komen. Bovendien ontbreekt tijdens het live interview een belangrijke vraag, namelijk of de paus iets te zeggen heeft over het ontslag van een aartsbisschop.

Na het bezoek aan de paus stond op 17 november 2025 een evaluatie gepland. Daarna zouden de conclusies meegedeeld worden aan de media. Dat sommige slachtoffers, buiten woordvoerster Lieve Brouwers om, al hun verhaal in de media gedaan hadden, maakte die evaluatie met de pers overbodig. Op dat moment had volgens klager wel een volledig beeld geschetst kunnen worden, met wat goed gelopen was en wat minder.

Alles samen is volgens klager de berichtgeving van VRT NWS door de onvolledigheid niet waarheidsgetrouw en niet waarachtig. Klager stelt zich ook de vraag of de journalist haar onafhankelijkheid bewaard heeft. Als die maar bij een deel mensen van een delegatie informatie haalt, bestaat het risico dat ze geen onafhankelijke inschatting kan maken van de informatie.

VRT NWS

VRT NWS heeft naar aanleiding van het bezoek van 15 slachtoffers van misbruik in de kerk aan de paus over alle nieuwsplatformen verslag uitgebracht daarover, van online artikels op vrtnws.be tot lange interviews in de radioduidingsprogramma's en verslaggeving in de nieuwsbulletins op radio en tv. Niet alle slachtoffers willen zich bekendmaken als dusdanig. Van de groep van 15 waren er vijf slachtoffers die interviews wilden geven en in beeld wilden komen. Die zijn alle vijf in de berichtgeving van VRT NWS over het pausbezoek aan het woord gelaten om een veelheid van meningen te horen, en niet telkens een en dezelfde mening. Daarnaast is het onmogelijk om ze telkens alle vijf te laten horen in één uitzending.

De redactie is vrij in de keuze wie ze aan het woord laat. Ze is niet verplicht om een woordvoerder of delegatieleider aan het woord te laten. Er is ook geen beroepsethische regel die bepaalt dat in elk journalistiek verslag telkens alle stemmen gehoord moeten worden. En er wordt nergens beweerd dat 1 slachtoffer sprak in naam van alle slachtoffers. VRT NWS heeft wel over alle platformen heen alle stemmen laten horen.

In het VRT NWS Journaal om 19u deden slachtoffers Koen Van Sumere en Jan Puype een live gesprek met journalist Machteld Libert. In dat gesprek bleek dat er zich een nieuwsfeit had voorgedaan bij de paus, met de vraag om het ontslag van Terlinden. Als nieuwsdienst moet je daarover berichten op dat moment. Het ging om een live gesprek, daarbij is geen informatie verdraaid of geschraapt en er is benoemd dat niet alle slachtoffers achter de eis om het ontslag stonden.

Lieve Brouwers kwam ook meermaals aan het woord bij VRT NWS, onder meer in een interview in het duidingsprogramma De Wereld Vandaag op Radio 1 en in het VRT NWS Journaal van 13u, als vooruitblik op het gesprek met de paus. Of Lieve Brouwers echt gezien moet worden als woordvoerster en delegatieleidster van de 15 slachtoffers, is ook maar de vraag. In een brief aan VRT NWS naar aanleiding van de klacht bij de Raad voor de Journalistiek heeft Brouwers zelf laten weten dat dat “een titel is die zij zichzelf nooit heeft toegeëigend”.

15 slachtoffers die op bezoek gaan bij de paus, een gesprek met hem hebben en hoe dat gesprek eraan toe ging, zijn nieuwsfeiten waarover een journalist mag berichten op het moment dat ze zich voordoen, zeker gezien het maatschappelijk belang. De redactie hoefde daarbij niet te wachten op de evaluatie van de hele delegatie op 17 november 2025.

VRT NWS verwerpt ook de insinuaties dat de nieuwsdienst in opdracht van een documentaire van VRT Studio's gewerkt zou hebben. Daarmee insinueert klager dat de nieuwsdienst gestuurd wordt door derden. Dat zijn kwalijke insinuaties, meent VRT NWS. Die benadrukt dat de nieuwsredactie onafhankelijk werkt binnen VRT, zoals bepaald in het Mediadecreet. Journalist Machteld Libert is voor het maken van de reeks Godvergeten gecontacteerd door de makers. Ze wilden haar consulteren omdat ze de zaak van misbruik in de Kerk al zo lang volgt, maar Libert heeft dat niet gedaan omdat ze haar werk voor de nieuwsdienst in alle onafhankelijkheid wilde kunnen blijven doen.

Klager heeft via zijn website gecommuniceerd over de klacht bij de Raad voor de Journalistiek en daarin bovenstaande insinuaties geuit. Die zijn intussen ruimer opgepikt door andere kanalen. VRT NWS noemt dat desinformatie en neemt het klager kwalijk, omdat de klachtprocedure discreet behandeld dient te worden en er normaal pas gecommuniceerd wordt bij een uitspraak.

BESLISSING

Wanneer 15 Belgische slachtoffers van misbruik in de kerk in Rome uitgenodigd worden voor een gesprek met paus Leo en 2,5 uur met hem kunnen praten, is dat nieuws van maatschappelijk belang waarover een journalist mag berichten. Dat een incident tijdens dat gesprek de bovenhand neemt in die berichtgeving, namelijk het afgeven van een brief aan de paus waarin het ontslag van aartsbisschop Terlinden gevraagd wordt uit onvrede over zijn rol als aanspreekpunt voor de slachtoffers, is eigen aan nieuwsverslaggeving.

Het live interview in VRT NWS Journaal ging niet alleen over dat nieuwsfeit. Het interview begint met de vaststelling dat het een goed gesprek geweest is met de paus en dat hij

heel empathisch omging met de slachtoffers. Daarnaast werd vermeld dat niet iedereen van de groep van 15 slachtoffers om het ontslag vroeg, wat een genuanceerd beeld van de actie geeft. Dat niet alle aspecten uit het gesprek met de paus even uitgebreid belicht worden, betekent niet dat de berichtgeving niet waarheidsgetrouw is. Het valt onder de redactionele keuzes en vrijheid en is geen beroepsethische fout.

Het is daarnaast onmogelijk om de ervaring van 15 individuele slachtoffers die met de paus gesproken hebben, weer te geven in de berichtgeving, in de beperkte tijd of ruimte die gepaard gaat met deze journalistieke publicaties. In dit geval wil ook maar een derde van de slachtoffers in het openbaar getuigen. Elk slachtoffer kan daarbij vanuit zijn eigen ervaring getuigen over de ontmoeting met de paus. Het behoort tot de vrijheid van de redactie om te kiezen wie ze aan het woord laat. Er is geen beroepsethische regel die bepaalt dat een journalist alleen een woordvoerder mag spreken, als die al aangeduid zou zijn wat in dit geval niet duidelijk is.

Klager maakt ook niet aannemelijk dat er afspraken gemaakt waren binnen VRT om een bepaalde heisa uit te lokken of te registreren, die later zou moeten dienen voor een documentaire als opvolger van de reeks *Godvergeten*. Verder zijn er geen aanwijzingen dat VRT NWS en de journalist in deze zaak niet onafhankelijk hun werk hebben kunnen uitvoeren.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 7 mei 2026